

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Уманського НУС

I.I. Mostov'ak
І.І. Мостов'як

» березня 2017 р.

ПРОГРАМА

співбесіди з української мови
для іноземних громадян та осіб без громадянства
на освітній ступінь «бакалавр»

Голова комісії для проведення співбесіди

S.P. Karichkivska
(підпис)

Каричковська С.П.
(ПІБ)

Умань – 2017

Схвалено вченою радою факультету менеджменту (протокол № 6 від 22 лютого 2017 р.).

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту (протокол № 6 від 21 лютого 2017 р.).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	5
ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ АБІТУРІЄНТІВ...	10
СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА.....	11
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ТА УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТА.....	12
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	13

ВСТУП

Вивчення української мови для іноземних студентів нефілологічного профілю, що навчаються в Україні, є підґрунтям професійної підготовки за обраною спеціальністю, а сама мова – засобом отримання освіти.

Отримання студентами-іноземцями вищої освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації передбачає формування освіченої, культурної особистості, прищеплення студентам загальнолюдських гуманістичних цінностей, поваги до культури різних народів, зокрема, культури України.

Основною метою навчання української мови для студентів-іноземців у вищих навчальних закладах нефілологічного профілю в умовах мовного середовища слід вважати оволодіння студентами уміннями і навичками мовленнєвої діяльності, що досягається за допомогою комплексного підходу до підготовки спеціалістів для зарубіжних країн, який поєднує в собі взаємодію комунікативних, освітніх і виховних цілей.

Комунікативна мета навчання є основною, оскільки й освітня й виховна цілі реалізуються за умови досягнення студентами певного рівня володіння мовою. Вона досягається шляхом формування у студентів необхідних мовних і мовленнєвих умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, усне мовлення, писемне мовлення), забезпечуючи їм можливість спілкування в українському мовному середовищі (навчання, побут, культура) та здобуття спеціальності.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Фонетико-графічний матеріал.

Тема 1. Загальні положення.

Голосні звуки сучасної літературної української мови [a], [o], [y], [e], [й], [і]. Модифікація голосних звуків у потоці мовлення. Лабіалізовані звуки [o] та [y]. Артикуляція голосних високого підняття: [і], [й], [y], низького підняття: [a], середнього підняття: [e], [o]. Зміни голосних звуків у потоці мовлення. Консонантне оточення. Наголошеність (ненаголошеність) голосних звуків. Темп мовлення.

Артикуляторно-акустична класифікація приголосних звуків. Шумні приголосні [б], [п], [д], [т], [з], [с], [ж], [ш], [дж], [дз], [ч], [ц], [г], [ґ], [ф], [д'], [т'], [з'], [с'] [дз'], [ц'], сонорні приголосні [л], [р], [м], [н], [в], [j(й)], [л'], [н'], [р']. Дзвінки й глухі акустичні пари [б]-[п], [д]-[т], [д']-[т'], [з]-[с], [з']-[с'], [ж]-[ш], [дж]-[ч], [дз]-[ц], [дз']-[ц'], [г]-[х], [ґ]-[к]: Глухий [ф]. Злиті приголосні звуки [дж] (д + ж), [дз] (д + з), [дз'] (д' + з'), [ц] (т + с), [ц'] (т' + с'). Губні приголосні [б], [п], [в], [м], [ф]. Тверді приголосні [б], [п], [г], [х], [ґ], [к], [д], [т], [ж], [ш], [дж], [ч], [з], [с], [дз], [ц], [ф], [в], [л], [р], [н], [м]. М'які приголосні [д'], [т'], [р'], [л'], [н'], [з'], [с'] [дз'], [ц'], [j]. Палаталізація приголосних звуків. Асиміляція і дисиміляція приголосних у потоці мовлення. Фонологічна система сучасної української літературної мови. Головний вияв фонем. Варіанти фонем.

Чергування голосних |і| - |о| (стіл - столи, міст - мости). Чергування |і| - |і| та |у| - |у| - |в|. (Це зошит і книжка. Це масло й молоко. Він був у бібліотеці. Вона була в їдальні. Вранці - уранці, вчитися - учитися, все - усе). Чергування |к| із |ц'| при словозміні (апте |к| а - апте |ц| і, бібліоте |к| а - бібліоте |ц| і).

Тема 2. Орфоепічні норми граматичних форм.

Вимова голосних і приголосних звуків. Вимова звукосполучень приголосних. Вимова дзвінко-дзвінких та дзвінко-глухих звукосполучень. Вимова глухо-глухих та глухо-дзвінких звукосполучень. Вимова деяких

багаточленних звукосполучень. Уподібнювальна палаталізація передньоязикових приголосних у звукосполученнях.

Тема 3. Графіка й орфографія.

- Український алфавіт.
- Співвідношення між буквами українського алфавіту і звуками української літературної мови.
- Принципи українського правопису.
- Вживання м'якого знака і апострофа.
- Правила переносу слів із рядка в рядок.

II. Лексичний матеріал.

Тема 1. Багатозначність слів.

Пряме і переносне значення слова (велика хмара, великий поет, широке щастя, велике взуття; широка вулиця, широка посмішка).
Поняття контексту.

Лексичні синоніми (гарний – чудовий – красивий – вродливий – хороший).

Антоніми (піднімати (ся) ≠ спускати (ся), підняти (ся) ≠ спустити (ся), дужий ≠ слабкий, слабкий).

Омоніми. Лексичні омоніми (коса — заплетене довге волосся; коса – сільськогосподарське знаряддя). Граматичні омоніми (омоформи) (коса — іменник і коса (лінія) – прикметник). Фонетичні омоніми (омофони) (мріяти і мрія ти). Емоційно забарвлена лексика (сум, нудьга, гнів).

Пароніми (континент – контингент, громадський – громадянський, ефективний – ефектний).

III. Морфологічний матеріал.

Тема 1. Іменник.

- Загальне значення іменника і його граматичні ознаки.
- Семантико-граматичні категорії іменника: власні і загальні назви, конкретні й абстрактні назви, предметні і речовинні іменники, одиничні та збірні іменники.

- Категорія істот і неістот.
- Граматичні категорії іменника: категорія роду, категорія числа, категорія відмінка. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників (однина)

Тема 2. Прикметник.

Значення прикметника. Якісні прикметники.

- Тверда і м'яка група прикметників.
- Форми називного відмінка прикметників.
- Синтаксичний зв'язок прикметника з іменником.

Тема 3. Числівник.

Значення числівника. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні і порядкові числівники. Групи числівників за будовою. Прості, складні, складені числівники.

Тема 4. Займенник.

Значення займенників. Співвідношення займенників з іншими частинами мови.

- Особові займенники *я (ми), ти (ви)*.
- Особово-вказівні займенники *він, вона, воно, вони*.
- Зворотний займенник *себе*.
- Присвійні займенники *мій (наш), твій (ваш), свій (свої)*.
- Вказівні займенники *цей, той, такий*.
- Означальні займенники *сам (самий), весь (увесь), кожний (кожен)*.
- Питально-відносні займенники *хто, що, який, чий, скільки, котрий*.
- Відмінювання особових займенників.

Тема 5. Дієслово.

Значення дієслова. Два варіанти дієслівних форм: основа інфінітива і основа теперішнього часу. Дві дієвідміни дієслова. Категорія виду. Доконаний і недоконаний вид. Категорія перехідності (неперехідності). Категорія особи. Модальні значення необхідності безособових дієслів *не було, немає*. Категорія часу. Теперішній, майбутній, минулий час. Категорія способу. Парадигма наказового способу (друга особа однини, друга особа

множини).

Тема 6. Прислівник.

Значення прислівника, його граматичні ознаки.

- Якісно-означальні прислівники (*добре, швидко, повільно*).
- Прислівники способу або образу дії (*разом, по-українському / по-українськи*).
- Кількісно-означальні прислівники (*дуже, багато*).
- Обставинні прислівники часу (*тепер, зараз, завжди*).
- Безособово-предикативні прислівники, що виражають стан природи (*тихо, тепло, холодно*).
- Прислівники *де, куди, звідки, коли, як, чому*.

Тема 7. Прийменник.

Вживання прийменників *у (в), на, з (із, зі), про, о* з відмінковими формами іменників.

Тема 8. Сполучник.

Сурядні єднальні сполучники *і (й), та* (в значенні *і*). Сурядні зіставно-протиставні сполучники *а, але*. Сурядний розділовий сполучник *чи*. Підрядний обставинний сполучник причини *тому що*.

Тема 9. Частка.

- Заперечні частки *не, ні*.
- Стверджувальна частка *так*.
- Вказівні частки *це, ось*.
- Кількісна частка *майже*.

Тема 10. Вигук.

Вигуки, що виражають етикет: вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

IV. Синтаксичний матеріал.

Тема 1. Просте речення.

Типи простих речень: за складом граматичної основи (односкладні, двоскладні), за метою висловлювання та за емоційним забарвленням

(розповідні, питальні, спонукальні, окличні), за наявністю чи відсутністю другорядних членів речення (поширені, непоширені).

Тема 2. Складне речення.

Складні речення зі словами *який, яка, яке, які, що; як, де, коли; (з) яким, якою, (з) чийм, чією, чийми.*

Вираження причини дії (*чому?*), мети дії (*навіщо?*), умови, необхідності, доцільності дії, одночасності та послідовності дій.

Тема 3. Вживання сполучників у простому і складному реченнях.

V. Словотвірний матеріал.

Тема 1. Творення іменників.

Способи творення іменників: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, основоскладання, словоскладання, перехід з іншої частини мови, безафіксний, аббревіація.

Тема 2. Творення прикметників.

Способи творення прикметників: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, основоскладання.

Тема 3. Творення числівників.

Способи творення числівників: суфіксальний, зрощення.

Тема 4. Творення займенників.

Способи творення займенників: префіксальний, суфіксальний, перехід з іншої частини мови.

Тема 5. Творення дієслів.

Способи творення дієслів: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний.

Тема 6. Творення прислівників.

Способи творення прислівників: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, перехід з іншої частини мови, словоскладання, осново складання.

ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ АБІТУРІЄНТІВ

Мовленнєві компетенції

1. Аудіювання:

- розуміти репліки співрозмовника, укладені на вивченому лексико-граматичному матеріалі та подані для безпосереднього спілкування;
- розуміти на слух як основний зміст, так і деталі монологічних, діалогічних і діалоغو-монологічних висловлювань;
- розуміти повідомлення та інструкції у навчальному середовищі.

2. Говоріння:

а) Монологічне:

- уміти передати зміст прочитаного чи прослуханого тексту;
- уміти укладати чіткі, логічно поєднані висловлювання за змістом прочитаного чи прослуханого тексту;
- уміти виступати з підготовленими індивідуальними доповідями щодо кола тем навчального та професійного спрямування.

б) Діалогічне:

- уміти дотримуватись мовленнєвого етикету спілкування;
- уміти брати участь у діалозі на навчально-побутову, країнознавчу теми в межах стереотипних ситуацій мовного спілкування;
- уміти відповідно поводитись у типових навчальних ситуаціях.

3. Читання:

- уміти розуміти зміст прочитаного тексту, його деталі та зв'язки між ними;
- уміти здійснювати ознайомче читання неадаптованих фахових текстів для розуміння головної ідеї;
- уміти здійснювати навчальне читання з метою поповнення термінологічного словникового запасу.

4. Письмо:

- уміти записувати текст відповідно до вивченого матеріалу;
- уміти будувати власні висловлювання, пов'язані з професійною сферою;
- уміти складати презентації, анотації тощо на основі літератури за фахом.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

Екзаменаційний білет містить 4 завдання і передбачає перевірку засвоєння іноземними студентами теоретичних, комунікативних умінь і навичок та оволодіння граматичними навичками української мови. Завдання охоплюють всі розділи програми з української мови для іноземних громадян.

Зразок

1. Утворіть речення з поданих слів:

1. парк Окраса – це «Софіївка» Умані.
2. життєвий людини формує шлях Навчання.
3. прагнуть нових до знань Студенти.
4. в національному садівництва Я навчаюся університеті Уманському.
5. символ хата України Українська – це.

2. Прочитайте текст та виберіть у дужках потрібний прийменник або сполучник.

Навчання – ось що зараз потрібне молодій людині. Потрібно пам'ятати, що найсприятливіший вік для навчання – молодість. Саме (у, в, на, до, та) молодості, (у, в, на, до, та) дитинства, (у, в, на, до, та) юності розум людини найбільш сприйнятливий (у, в, на, до, та) вивчення мов, (у, в, на, до, та) математики, взагалі (у, в, на, до, та) засвоєння, що стоїть поряд із розвитком моральним (у, в, на, до, та) його стимулює.

3. Прочитайте текст. Слова в дужках запишіть у правильній формі. Визначте їх рід, число і відмінок.

Вишиванка – українська вишита чоловіча або жіноча сорочка, яка традиційно вважалася (одяг) селян і кріпаків.

Віддавна сорочки оздоблювали (візерунки) на рукавах, комірцях, подолі – всюди, де тіло було відкритим, бо вірили, що це захистить їхнього (власник) від зла. Саме тому малюкам при народженні дарували вишиту сорочку.

Від початку ХХІ ст. вишиванка стає чи не єдиним (атрибут) традиційного українського одягу, який носять окремо або разом із європейським (костюм) мешканці (місто). Сучасні українці вдягають (вишиванка) на свята – це є даниною народним традиціям, а також підкресленням власної патріотичної (позиція).

Щороку в травні відзначають День вишиванки. На це свято, як дорослі українці, так і діти вбираються у національні вишиті сорочки і йдуть у них на (робота) чи до навчальних (заклади).

4. Розкажіть про свою родину.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Співбесіда з української мови для іноземних громадян передбачає виконання чотирьох завдань. Кожне завдання оцінюється максимально 25 балами. Кількість балів за виконання завдань підсумовується і може варіювати від 0 до 100.

20 – 25 балів ставиться абітурієнту, який виявив всебічні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу: відповідь з використанням основної та додаткової літератури, креативність у розумінні та творче використання набутих знань та умінь. Така оцінка ставиться абітурієнтам, які виконали поставлені завдання на 80% – 100%.

15 – 19 балів ставиться абітурієнту, який виявив повні, систематичні знання навчально-програмного матеріалу: відповідь правильна, проте допущені незначні помилки. Така оцінка ставиться абітурієнтам, які виконали поставлені завдання на 60% – 80%.

6 – 14 балів ставиться абітурієнту, який виявив достатні знання основного навчально-програмного матеріалу: відповідь в цілому правильна, можливі суттєві помилки, які він спроможний усунути з допомогою викладача. Така оцінка ставиться вступникам, які виконали поставлені завдання достатньою мірою (50% – 60%).

0 – 5 балів ставиться абітурієнту, який виявив недостатні знання основного навчально-програмного матеріалу: відповідь поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Така оцінка ставиться абітурієнтам, які виконали поставлені завдання менше, ніж на 50%.

В конкурсному відборі беруть участь вступники, які за результатами співбесіди отримали 60-100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

№	Основна література:
1.	Антонів О. Українська мова для іноземців : модульний курс : навчальний посібник / Антонів О., Паучок Л. – К. : Фірма «ІНКОС», 2012. – 268 с. : іл. + компакт-диск.
2.	Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців / В.М. Вінницька, Н.П. Плющ.-К. - 1997, 244с.
3.	Вінницька В.М. Українська мова як іноземна (початковий курс) / В.М. Вінницька, Л.С. Головяшина, Н.П. Плющ / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Підготовчий факультет. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2002. – 379 с.
4.	Зайченко Н.Ф. Практичний курс української мови для іноземців : усне мовлення / Н.Ф. Зайченко, С.А. Воробйова. – К : Знання України, 2005. – 324 с.
5.	Коржено В.Я. Українська мова для студентів-іноземців підготовчого відділення. Розмовно-фонетичний курс : навч. посібник / В.Я. Корженко, З.П. Корженко, Л.В. Горчинська; Вінницький національний технічний університет. – Вінниця : ВНТУ, 2005. – 237 с.
6.	Поліщук Т.М., Новицька Л.Г. Вивчаємо українську / Т.М.Поліщук, Л.Г.Новицька. – Львів: ЛДУ, 1995. -260с.
7.	Українська мова як іноземна. Фонетико-орфографічний курс. Методичні поради та завдання для самостійної роботи студентів-економістів із близького зарубіжжя. І. А. Ярошевич. – К.: КНЕУ, 2012. – 64 с.
Додаткова література	
1.	Альохіна С. В. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси / С. В. Альохіна, Г. В. Онкович, Я. Шутенко. – К. : "А.С.К.", 1998. – 96 с.
2.	Космакова-Братушенко Г. Д. Українська мова для іноземців. Одеса : ОДУ, 2000. – 112 с.